

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	:	Actium
Activiteit	:	Verduurzamen twee wooncomplexen aan de Talmastraat in Assen door isolatie van spouwmuren
Locatie	:	Talmastraat 42 t/m 74 en 88 t/m 132 in Assen

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf 1 september 2022 tot en met 31 december 2023.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Actium voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van vleermuizen en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, d.d. 3 december 2021, van Ecogroen, behorend bij dit besluit.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het

- bevoegd gezag/ toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de te verduurzamen woningen aanwezig zijn.
 - 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te zijn opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
 - 2.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar voor inzage voor het bevoegd gezag.
 - 2.6 Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de aangetroffen verblijfplaatsen, zoals beschreven in het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, d.d. 3 december 2021, van Ecogroen, ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ecologische deskundige, deskundig op het gebied van de aangetroffen (beschermde) soort(en). Het ongeschikt maken van woningen dient uitsluitend plaats te vinden voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden ter verduurzaming van de huurwoningen van Actium, gelegen aan de Talmastraat 42 t/m 74 en 88 t/m 132 in Assen.. De planning dient uit te sluiten dat t.g.v. het ongeschikt maken van een broed-, kraam-, paar- of winterseizoen voor een soort onnodig verloren gaat.
 - 2.7 Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden worden alle kopgevels in het projectgebied tegelijkertijd ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door alle openingen dicht te zetten met bijenbekjes, rugvulling of vergelijkbaar materiaal. Gebruik van pur is niet toegestaan. Door het plaatsen van vleermuisflaps c.q. exclusion flaps op minimaal zes plekken tussen de gevel en de dakpannen wordt gezorgd dat vleermuizen de betreffende woning verlaten, maar niet meer kunnen terugkeren. Na het ongeschikt maken wordt minimaal drie nachten gewacht met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (>10 graden Celsius, weinig wind en maximaal motregen). Na deze drie dagen vindt nog eenmaal een controle met batdetector plaats door een ter zake kundige ecooloog op het gebied van vleermuizen.
 - 2.8 De werkzaamheden (hieronder vallen ook het ongeschikt maken van de woningen voor vleermuizen) dienen gefaseerd te worden uitgevoerd, waarbij dus niet alle woningen tegelijkertijd worden verduurzaamd. Zo blijven gedurende de werkzaamheden te allen tijde uitwijkmogelijkheden beschikbaar voor vleermuizen die tijdelijk niet hun verblijfplaats kunnen bereiken.
 - 2.9 Men dient rekening te houden met kunstmatige verlichting ten tijde van de werkzaamheden in de schemer- c.q. nachtperiode. Er mogen geen verblijfplaatsen aangeschenen worden, waardoor deze ongeschikt worden of dat er vliegroutes onderbroken worden voor beschermde soorten.

Gewone dwergvleermuis

- 2.10 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de

woningen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden. Op die manier vindt er geen verstoring plaats van de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden.

- 2.11 Er hoeven geen externe houtbetonnen vleermuiskasten aangebracht te worden, gezien de werkzaamheden kortdurend zijn en er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn voor de gewone dwergvleermuis conform het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, d.d. 3 december 2021 van Ecogroen. Er mogen wel altijd externe, duurzame vleermuiskasten geplaatst worden als ecologische plus voor het plangebied.
- 2.12 De werkzaamheden dienen gefaseerd plaats te vinden en per gevel worden permanente voorzieningen voor vleermuizen aangebracht conform het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, d.d. 3 december 2021, van Ecogroen. Bij elke kopgevel dienen binnen het projectgebied een voorziening voor vleermuizen aangebracht te worden in de vorm van twee inmetsekkasten (duurzame inbouwkasten). Binnen het projectgebied zijn twaalf kopgevels aanwezig, respectievelijk bij Talmastraat 42, 56, 58, 74, 88, 100, 102, 108, 110, 120, 122 en 132. Er dienen bij minstens tien van deze gevels twee inbouwstenen ingemetseld te worden om het verlies van de huidige verblijfplaatsen met een factor vier te compenseren. De vleermuisvoorzieningen dienen zo hoog mogelijk aangebracht te worden, maar op minstens vier meter hoogte, onder ecologische begeleiding door een deskundige op het gebied van vleermuizen.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- a) bij het ongeschikt maken van het gebouw voor de gewone dwergvleermuis, voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - b) tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties.
- 3.2 Mogelijk wordt de ruimte tussen de kantpannen en de muur van de kopgevels gebruikt als invliegopening door vogels als huismus en gierwaluw. De werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen van huismus en gierwaluw. Buiten het broedseizoen heeft de huismus ruim voldoende alternatieve rustplaatsen onder de eerste paar dakpanrijen vanaf de dakgoot bij de lengtegevels.
- 3.3 Bij het aanbrengen van het isolatiemateriaal bij de kopgevels dient de open ruimte tussen de spouwmuur en het dakbeschot behouden te blijven. Het Ecofoam schuim dient tot enkele centimeters onder de bovenste rand van de spouw aangebracht te worden. Zo blijft de invliegopening voor eventuele vogels toegankelijk. Eventueel aanwezige huismusnesten mogen niet geschaad worden. Wanneer bij het eventuele liften van dakpannen nesten worden aangetroffen, dienen de nesten op zorgvuldige wijze te worden opgetild en na het aanbrengen van de borstels op exact dezelfde locatie te worden teruggelegd.
- 3.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve

effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.

- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een ecologisch deskundige op het gebied van de aangetroffen vogelsoorten, voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied dient hiervoor vrijgegeven te worden door de ecologisch deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,



A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- EcoGroen B.V. (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Assen (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 9 december 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Ecogroen namens Actium (hierna ontheffinghouder). Het project betreft de isolatie van woningen aan de Talmastraat 42 t/m 74 en 88 t/m 132 in Assen. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4, van de Wnb voor de volgende soorten: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).



Figuur 1: kaart van het plangebied waar woningen van Actium verduurzaamd worden

2. Wettelijk kader

2.1 *Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn*

De gewone dwergvleermuis is een beschermde inheemse soort als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als hollen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, lid 2, van de Wnb noodzakelijk.

2.2 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8, lid 5, van de Wnb.

3. Overwegingen

Ontheffinghouder wil twee wooncomplexen aan de Talmastraat in Assen verduurzamen door het isoleren van de spouwmuur. Deze werkzaamheden staan gepland voor de periode september 2022 tot en met december 2022.

Uitgevoerd onderzoek

In 2018 heeft Buro Bakker de geschiktheid van complex TC1086 beoordeeld voor beschermde soorten binnen de Wnb (Hulsegge, 2018). Hieruit is gebleken dat de bebouwing geschikt is voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. In 2021 heeft Ecogroen een (actualiserende) quickscan uitgevoerd voor beide complexen. Tijdens dit dagbezoek is het projectgebied en de directe omgeving onderzocht door Ecogroen en is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wnb. Alle soortgroepen zijn geïnventariseerd, waarbij de nadruk heeft gelegen op zoogdieren en vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek is gebleken dat de woningen binnen het projectgebied mogelijk huisvesting bieden aan huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Door de aard van de geplande ingreep is uit de effectbeoordeling gebleken dat aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk was. Het onderzoek is conform het Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2021) en de Kennisdocumenten van BIJ12 uitgevoerd (BIJ12, 2017a; 2017b). Alle bezoeken zijn door één persoon uitgevoerd met gunstige weersomstandigheden voor onderzoek naar vleermuizen zoals beschreven is in het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, d.d. 3 december 2021, van Ecogroen.

Natuurvrij maken

De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september-december 2022, buiten het broedseizoen van vogels en grotendeels buiten de meest kwetsbare kraam-, paar- en overwinteringsperioden voor vleermuizen. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen en vogels. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek. De werkzaamheden (en dus ook het ongeschikt maken van de woningen voor vleermuizen) worden gefaseerd uitgevoerd, waarbij dus niet alle woningen tegelijkertijd worden verduurzaamd. Zo blijven gedurende de werkzaamheden te allen tijde uitwijkmogelijkheden beschikbaar voor vleermuizen die tijdelijk niet hun verblijfplaats kunnen bereiken.

Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden worden alle kopgevels in het projectgebied tegelijkertijd ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door alle openingen dicht te zetten met bijenbekjes, rugvulling of vergelijkbaar materiaal. Gebruik van pur is niet toegestaan. Door het plaatsen van vleermuisflaps c.q. exclusion flaps op minimaal zes plekken tussen de gevel en de dakpannen wordt gezorgd dat vleermuizen de betreffende woning verlaten, maar niet meer kunnen terugkeren. Het ongeschikt maken gebeurt onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis op het gebied van vleermuizen. Na het ongeschikt maken van de woningen én voldoende nachten met geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden zonder nadere voorwaarden ten aanzien van vleermuizen.

Tijdelijke compensatie

Voor de gewone dwergvleermuis worden geen tijdelijke voorzieningen aangebracht vanwege het ruime aanbod aan alternatieve verblijfplaatsen in de nabijheid van het plangebied. Hiervoor is een omgevingscheck uitgevoerd conform het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, d.d. 3 december 2021, van Ecogroen. De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats en per gevel worden permanente voorzieningen voor vleermuizen aangebracht.

Permanente mitigatie

Bij elke kopgevel binnen het projectgebied wordt een voorziening voor vleermuizen aangebracht in de vorm van twee inmetselekasten c.q. inbouwkasten. Binnen het projectgebied zijn twaalf kopgevels aanwezig, respectievelijk bij Talmastraat 42, 56, 58, 74, 88, 100, 102, 108, 110, 120, 122 en 132. Door bij minstens tien van deze gevels twee inbouwstenen in te metselen, wordt het verlies van de huidige verblijfplaatsen met een factor van vier gecompenseerd. De vleermuisvoorzieningen worden zo hoog mogelijk aangebracht, maar minimaal op vier meter hoogte. De exacte locaties worden in overleg met een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen bepaald.

Broedseizoen

Mogelijk wordt de ruimte tussen de kantpannen en de muur van de kopgevels gebruikt als invliegopening door vogels als huismus en gierzwaluw. De werkzaamheden dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen van huismus en gierzwaluw. Buiten het broedseizoen heeft de huismus ruim voldoende alternatieve rustplaatsen onder de eerste paar dakpanrijen vanaf de dakgoot bij de lengtegevels. Bij het aanbrengen van het isolatiemateriaal bij de kopgevels dient de open ruimte tussen de spouwmuur en het dakbeschot behouden te blijven. Het Ecofoam schuim dient tot enkele centimeters onder de bovenste rand van de spouw aangebracht te worden. Zo blijft de invliegopening voor eventuele vogels toegankelijk. Eventueel aanwezige huismusnesten mogen niet geschaad worden. Wanneer bij het eventuele liften van dakpannen nesten worden aangetroffen, dienen de nesten op zorgvuldige wijze te worden opgetild en na het aanbrengen van de borstels op exact dezelfde locatie te worden teruggelegd.

3.1 Alternatievenafweging

Het uitvoeren van de verduurzamingsmaatregelen is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Een alternatieve inrichting voor de verduurzamingsmaatregelen is eveneens geen optie. Alternatieven voor na-isolatie zijn namelijk sloop en het realiseren van duurzame nieuwbouwwoningen of het plaatsen nieuwe isolatiegevels tegen de bestaande gevels. Hiervoor dienen de vleermuisverblijven alsnog te wijken, waardoor een alternatieve inrichting geen meerwaarde heeft voor de aanwezige soorten. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor de gewone dwergvleermuis en eventuele vogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. Daarnaast is de planning zo goed als mogelijk aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor vleermuizen en vogels. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning levert voor de aanwezige vleermuizen en eventueel aanwezige (broed)vogels geen voordelen op.

Door voldoende alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden voor de gewone dwergvleermuis wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten en worden effecten zoveel als mogelijk beperkt. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

Periodiek verschijnt een overzicht van milieu gerelateerde gezondheidsklachten bij GGD-bureaus (RIVM rapport 200000004/20133). Het RIVM analyseerde gegevens over de ruim 9.000 meldingen die alle 18 GGD-bureaus in Nederland in 2011 en 2012 hebben geregistreerd. De meeste meldingen zijn afkomstig van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Het inademen van asbestvezeldeeltes vormt een belangrijke oorzaak voor ontwikkeling van bepaalde types kanker als longkanker en mesothelioom (RIVM Rapport 2014-0047/20144). Om die reden heeft het rijk het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak "Milieu en Gezondheid". Uit het onderzoek blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoeningen (bijvoorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken (www.rivm.nl). De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door na-isolatie van muren van de woningen ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soort te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuizensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is.

Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld, heeft te maken met de grote hoeveelheid aan verduurzamings- en onderhoudsprojecten die tegenwoordig uitgevoerd worden. De verwachting is dat hierbij veel verblijfplaatsen en waarschijnlijk ook vleermuizen verloren gaan. De functionaliteit van de leefomgeving van de gewone dwergvleermuis is niet in het geding. Door het treffen van voorzorgsmaatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden en door het realiseren van bewezen effectieve, permanente, alternatieve verblijfplaatsen alsmede gefaseerd te werken gedurende de werkzaamheden conform het Activiteitenplan TC1085 en 1086, Assen, blijven altijd alternatieve verblijfplaatsen bereikbaar en aanwezig in omliggende woningen. Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen worden genomen om te voorkomen dat exemplaren van de gewone dwergvleermuis geschaad of gedood worden tijdens de werkzaamheden. Daarnaast worden in de nieuwe situatie ruim voldoende geschikte, alternatieve verblijfplaatsen aangeboden die eveneens bewezen effectief zijn voor deze soort. Negatieve effecten op de staat van instandhouding van de soort worden daarom niet verwacht.

3.4 *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten, dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Over het algemeen wordt voor het broedseizoen van vogels een periode aangehouden van 15 maart t/m 15 juli. Dit kan echter in de praktijk per vogelsoort en per individu verschillen. Een ecologisch deskundige op het gebied van de (potentieel te verwachten of) aangetroffen beschermde soorten dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige soorten ten einde is.

4. **Conclusie**

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.